

Nr 120

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändring i 1947 års tjänstepensionsreglemente för arbetare m. m., dels ock i ämnet väckt motion.

(5:e avd.)

I propositionen nr 157 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 6 april 1956, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna vid propositionen fogat förslag till kungörelse om ändring i 1947 års tjänstepensionsreglemente för arbetare den 30 juni 1947 (nr 422), *dels* bemyndiga Kungl Maj:t 1) att under de förutsättningar och i den omfattning i statsrådsprotokollet angivits vidtagna ändringar i 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för statens tjänstemän och arbetare samt motsvarande reglementen för folkskolan och de högre kommunala skolorna ävensom 1951 års förordning om ändrade bestämmelser rörande avgångsåldern för civila statstjänstemän, 2) att vidtaga ändringar i SPA-reglementet den 29 december 1949 (nr 726) i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet anförts, 3) att utfärda de tillämpnings- och övergångsbestämmelser, som må finnas erforderliga vid genomförandet av de i statsrådsprotokollet under II angivna förslagen, 4) att besluta om pensionsunderlag för i statsrådsprotokollet angivna tjänstemän inom den centrala försvarsförvaltningen och vid riksförsäkringsanstalten, 5) att besluta om reglering av i statsrådsprotokollet omnämnda förutvarande rådhusrättsledamöter från allmänna indragningsstaten tillkommande årliga ersättningar, 6) att besluta om reglering av vägarbetaren H. S. Svenssons pensionsförmåner samt 7) att besluta om personlig pensionsrätt i anknytning till SPA-reglementet för rektorn vid sociala barnavårdsseminariet H. Wanre, *dels ock* medge, att förutvarande föreståndaren vid Mellansjö skolhem Alice Hellström må räknat från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnat sin anställning vid skolhemmet, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3 000 kronor.

Berörda författningsförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

**kungörelse om ändring i 1947 års tjänstepensionsreglemente
för arbetare den 30 juni 1947 (nr 422)**

Härigenom förordnas,

att till 2 § 1947 års tjänstepensionsreglemente för arbetare den 30 juni 1947 skall fogas ett nytt moment, betecknat 4 mom., av följande lydelse samt

att 6 § reglementet¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

4 mom. Från reglementets tillämpning må ock genom beslut av Kungl. Maj:t undantagas arbetare, som vid läkarundersökning i samband med hans anställande befinnes vara partiellt arbetsför med oviss prognos beträffande arbetshindret.

6 §.

Rätt att — — — föreligger (*ålderspension*);

b) till följd av yrkesskada befinnes för framtiden oförmögen att på tillfredsställande sätt utföra honom åliggande arbete och i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer prövats icke lämpligen böra överflyttas till annat arbete i statens tjänst (*invalidpension*); eller

c) till följd av sjukdom, vanförhet eller lyte i andra fall än under b) sägs eller till följd av nedsatt arbetsförmåga befinnes för framtiden oförmögen att på tillfredsställande sätt utföra honom åliggande arbete och i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer prövats icke lämpligen böra överflyttas till annat arbete i statens tjänst, dock under förutsättning att arbetaren vid anställningens upphörande antingen under sammanlagt minst 5 år varit underkastad detta reglemente eller andra tjänstepensionsbestämmelser eller ock under sammanlagt minst tio år i statens tjänst innehåft sådan anställning, som utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla (*sjukpension*).

I fråga — — — föregående arbetsgivaren.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1956.

Propositionen

I propositionen föreslås ändrad ordning för riksdagens medverkan vid ändring i 1947 års pensionsreglementen för statens tjänstemän och arbetare samt motsvarande reglementen för folkskolan och de högre kommunala skolorna ävensom 1951 års förordning om ändrade bestämmelser rörande

¹ Senaste lydelse av 6 §, se 1955: 343.

avgångsåldern för civila statstjänstemän. Härjämte upptages förslag till vissa ändringar i 1947 års tjänstepensionsreglemente för arbetare, som påkallas vid ett genomförande av de förslag till åtgärder för att underlätta sysselsättandet i statens tjänst av partiellt arbetsföra m. m., som i annat sammanhang underställts riksdagens prövning.

Vidare förordas i propositionen särskilda pensionsunderlag för vissa tjänstemän inom den centrala försvarsförvaltningen och vid riksförsäkringsanstalten.

De i propositionen framlagda förslagen har uppdelats på följande avsnitt:

I. Riksdagens medverkan vid ändringar i pensionsreglementena m. m. (s. 3 och 4).

II. Vissa ändringar i pensionsreglementena (s. 4—8).

Partiellt arbetsföra (s. 4 och 5).

Vissa befattningshavare vid Göteborgs skolköksseminarium (s. 5 och 6).

Vissa överläkare (s. 6 och 7).

III. Pensionsunderlag för vissa tjänstemän inom den centrala försvarsförvaltningen och vid riksförsäkringsanstalten (s. 8—10).

IV. Reglering av vissa förutvarande rådhusrättsledamöter tillkommande förmåner (s. 10—15).

F. d. borgmästaren i Skanör med Falsterbo E. Torslow (s. 11 och 12).

F. d. förste rådmannen i Filipstad G. S. Carlsson (s. 12 och 13).

F. d. förste rådmannen i Simrishamn F. W. G. Rosencrantz (s. 13 och 14).

V. Pension åt vissa personer (s. 15—26).

Vägarbetaren vid vägförvaltningen i Blekinge H. S. Svensson (s. 15—18).

Rektorn vid sociala barnvårdsseminariet H. Wanre (s. 18—23).

Förutvarande föreståndaren vid Mellansjö skolhem Alice Hellström (s. 23—26).

I fråga om motiveringen för de sålunda framlagda förslagen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

Motionen

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft en vid riksdagens början inom andra kammaren av herrar *Nelander* och *Bracquier* väckt motion (II: 465), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till f. d. borgmästaren i Skanör med Falsterbo *E. Torslow* skall fr. o. m. den 1 januari 1956 utgå ett mot penningvärdets fall svarande tillägg till den honom tillerkända ersättningen.

I fråga om motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, utlåtande avgivits av *statskontoret*, som anfört följande.

I skrivelse till Kungl. Maj:t har f. d. borgmästaren i Skanör med Falsterbo Torslow — under återopande bland annat av penningvärdets fall — hemställt, att den honom av 1946 års riksdag efter fyllda 70 års ålder medgivna årliga ersättningen å 7 200 kronor måtte bestämmas att utgå med 10 200 kronor jämte bibehållen rätt till folkpension. I utlåtande den 9 september 1955 har statskontoret framhållit att av punkten 1:o propositionen nr 344 till 1946 års riksdag framginge, att vid beräkandet av den Torslow tillerkända ersättningen från allmänna indragningsstaten hänsyn ansetts icke böra tagas till det dyrtidstillägg han uppburit å sina löneförmåner som borgmästare. Med hänsyn härtill ansåge sig ämbetsverket icke kunna understödja framställningen. Därest emellertid Kungl. Maj:t likväl skulle finna skäl vidtaga åtgärder för att bereda Torslow förhöjd ersättning, borde enligt statskontorets mening ökningen icke få överstiga 25 procent. En dylik uppräknings skulle motsvara den förhöjning som av billighetsskäl tillerkänts vissa pensions-tagare, vilka icke varit berättigade till tilläggsförmåner (jfr kungl. brev den 14 maj 1954 angående reglering av vissa pensioner, varå rörliga tilläggsförmåner ej utgå). Ansökningen är för närvarande föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Vid sådant förhållande får statskontoret föreslå, att motionen icke föranleder någon riksdagens åtgärd.

Utskottet

Vad först angår förslaget om *riksdagens medverkan vid ändringar i pensionsreglementena m. m.* åsyftar detsamma, att Kungl. Maj:t skulle erhålla riksdagens bemyndigande att vidtaga förtydliganden eller eljest redaktionella jämkningar i vissa av gällande pensionsförfattningar och även i övrigt ändra desamma under de förutsättningar och i den omfattning, som redan gäller beträffande avlöningsreglementena. De ifrågavarande pensionsförfattningarna är följande, nämligen 1947 års allmänna tjänste- och familjepensionsreglementen, 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för de högre kommunala skolorna, 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för folkskolan, 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för arbetare samt 1951 års förordning om ändrade bestämmelser rörande avgångsåldern för civila statstjänstemän m. m. I likhet med departementschefen finner utskottet det vara praktiskt och ägnat att underlätta såväl riksdagens arbete som arbetet i Kungl. Maj:ts kansli, om formerna för riksdagens medverkan vid ändring i berörda pensionsförfattningar anpassas till den ordning, som genomförts i fråga om avlöningsreglementena. Motsvarande ordning gäller f. ö. redan beträffande SPA-reglementet och pensionsreglementena för präster. Utskottet tillstyrker därför bifall till propositionsförslaget i förevarande del.

Vad angår förslaget om *vissa ändringar i pensionsreglementena*, berör detsamma dels partiellt arbetsföra, dels vissa befattningshavare vid Göteborgs skolköksseminarium, dels ock vissa överläkare.

Utskottet, som tidigare denna dag tillstyrkt Kungl. Maj:ts i propositionen nr 158 framlagda förslag i fråga om åtgärder för ett bättre tillvaratagande av

partiellt arbetsföras arbetskraft inom statsförvaltningen, har inte funnit anledning till erinran mot det i den nu föreliggande propositionen framlagda förslaget angående vissa av förstnämnda förslag föranledda ändringar i 1947 års tjänstepensionsreglemente för arbetare.

Under erinran dels att utskottet i sitt utlåtande nr 102 tillstyrkt Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln, punkten 200, framlagda förslag angående medelsanvisning till Göteborgs skolköksseminarium samt om inplacering i lönegrad av rektorstjänsten vid seminariet och av två facklärartjänster därstädes, dels ock att utskottet tidigare denna dag tillstyrkt Kungl. Maj:ts i propositionen nr 158 framlagda förslag om inordnande av rektorstjänsten under statens allmänna avlöningsreglemente samt av facklärartjänsterna under avlöningsreglementet för övningslärare, får utskottet vidare tillstyrka Kungl. Maj:ts i den nu föreliggande propositionen framlagda förslag i fråga om pensionsreglering för ifrågavarande befattningshavare. Vid bifall till detta förslag kommer befattningshavarna att få sin pensionering ordnad på samma sätt som för motsvarande befattningshavare vid seminariet för huslig utbildning i Umeå och följaktligen bli överförda från grupp B till grupp A i SPA-reglementet samt hänförda till pensioneringsperiod III.

Förslaget om pensionsförbättring för vissa överläkare i Norrköping och Hälsingborg har inte givit utskottet anledning till erinran.

Likaså tillstyrker utskottet bifall till propositionsförslaget, i vad det avser *pensionsunderlag för vissa tjänstemän inom den centrala försvarsförvaltningen och vid riksförsäkringsanstalten*.

Den föreslagna *regleringen av vissa förutvarande rådhusrättsledamöter tillkommande förmåner* — vilken avser f. d. borgmästaren E. Torslow samt f. d. förste rådmännen G. S. Carlsson och F. W. G. Rosencrantz — har syntts utskottet lämpligt avvägd, varför utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag även i dessa delar. Utskottet finner alltså inte anledning tillstyrka det beträffande Torslow längre gående yrkandet i motionen II: 465, vars syfte till väsentlig del tillgodoses vid bifall till propositionsförslaget.

Vad slutligen beträffar propositionsförslaget i vad det berör *pension åt vissa personer* — vägarbetaren H. S. Svensson, rektorn vid sociala barnavårdsseminariet H. Wanre samt förutvarande föreståndaren vid Mellansjö skolehem Alice Hellström — har granskningen av detsamma inte givit utskottet anledning till erinran.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

A. godkänna i statsrådsprotokollet över civilärenden för den 6 april 1956 omförmälda förslag till kungörelse om ändring i 1947 års tjänstepensionsreglemente för arbetare den 30 juni 1947 (nr 422);

B. bemyndiga Kungl. Maj:t

1) att under de förutsättningar och i den omfattning i statsrådsprotokollet angivits vidtagna ändringar i 1947 års

tjänste- och familjepensionsreglementen för statens tjänstemän och arbetare samt motsvarande reglementen för folkskolan och de högre kommunala skolorna ävensom 1951 års förordning om ändrade bestämmelser rörande avgångsåldern för civila statstjänstemän,

2) att vidtaga ändringar i SPA-reglementet den 29 december 1949 (nr 726) i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet anförts,

3) att utfärda de tillämpnings- och övergångsbestämmelser, som må finnas erforderliga vid genomförandet av de i statsrådsprotokollet under II angivna förslagen,

4) att besluta om pensionsunderlag för i statsrådsprotokollet angivna tjänstemän inom den centrala försvarsförvaltningen och vid riksförsäkringsanstalten,

5) att besluta om reglering av i statsrådsprotokollet omnämnda förutvarande rådhusrättsledamöter från allmänna indragningsstaten tillkommande årliga ersättningar,

6) att besluta om reglering av vägarbetaren H. S. Svenssons pensionsförmåner,

7) att besluta om personlig pensionsrätt i anknytning till SPA-reglementet för rektorn vid sociala barnavårdsseminariet H. Wanre;

C. medge, att förutvarande föreståndaren vid Mellansjö skolhem Alice Hellström må, räknat från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnat sin anställning vid skolhemmet, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3 000 kronor;

II. att motionen II: 465 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 11 maj 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 118.